

ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย

THE RELATIVE OF GOOD GOVERNANCE AND THAI FINANCIAL
INSTITUTION MANAGEMENT

เกษม สวัสดิ์ ดร.เพ็ญพิสุทธิ์ ไชยกาญจน์ ดร.วัลลภ ลิปิพันธ์ และดร.ธีรทร วัฒนกุล
Mr.Kasem Swasdee, Dr. Phenpisute Chaiyagan, Dr. Wallop Lipiphan and Dr.Teeratorn
Wattanakull

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษา 1) นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ของ
ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2) สร้างสมการพยากรณ์ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบัน
การเงินไทย 3) ระดับการมีธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินไทย 4) ความสัมพันธ์ระหว่าง
ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย โดยใช้วิธีการวิจัย
เชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ผสมผสานกัน ในการวิจัยเชิงปริมาณ เลือกลุ่มตัวอย่างจาก
ผู้จัดการสาขาโดยการสุ่มค้ำนึ่งถึงความน่าจะเป็น จำนวน 395 คนรวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพเลือกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงผู้ที่มีความรอบ
รู้เรื่องสถาบันการเงิน จำนวน 5 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์มี
โครงสร้าง และแบบเปิด สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย
มาตรฐาน สรุปผลการวิจัยได้ข้อค้นพบดังนี้

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นองค์การที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงินไทย
โดยตรง และมีบทบาทสำคัญที่สุด โดยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน
พ.ศ.2551 ออกประกาศ ต่าง ๆ ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติ เพื่อให้สถาบันการเงิน
มีธรรมาภิบาล และกระทรวงการคลัง มีนโยบายเน้นในเรื่องการแก้ไข และป้องกันปัญหา
ความไม่มั่นคงของสถาบันการเงิน ได้ออกพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.
2541 และได้ออกพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 เพื่อรับโอน และ

ดำเนินการบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงิน และได้เสนอให้ออกพระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551 เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงินรายย่อยสำหรับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ใช้อำนาจ ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ออกประกาศหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการ และผู้บริหาร

2. สร้างสมการพยากรณ์ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยได้ดังนี้

$$\begin{aligned} PF &= a + bGR + cGM + dGTY + eGP + fGAC + gGW \\ &= -33.986 + .300GR + .290GM + .092GTY + .206GP + \\ &.116GAC + .151GW \end{aligned}$$

3. สถาบันการเงินไทยมีระดับธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินโดยเฉลี่ยในระดับค่อนข้างสูงถึงระดับสูง โดยหลักความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับค่อนข้างสูง และหลักนิติธรรมอยู่ในระดับสูง ยกเว้นการบริหารการตลาด พบว่าหลักความโปร่งใสมีระดับธรรมาภิบาลอยู่ในระดับต่ำ การบริหารการปฏิบัติงาน พบว่าหลักความคุ้มค่ามีระดับธรรมาภิบาลอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ การบริหารสภาพคล่อง พบว่าหลักการมีส่วนร่วมมีระดับธรรมาภิบาลอยู่ในระดับต่ำ การบริหารชื่อเสียงพบว่าหลักความรับผิดชอบต่อมีระดับธรรมาภิบาลอยู่ในระดับต่ำที่สุด

4. ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยเชิงบวกมีค่าเท่ากับ .757 ซึ่งอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับแอลฟา () เท่ากับ .05 หรือสามารถอธิบายได้ว่าการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยโดยยึดหลักธรรมาภิบาลจะทำให้กำไรของสถาบันการเงินไทย เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 75.7

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) policy, law and regulations of the Bank of Thailand, Ministry of Finance and the Stock Exchange of Thailand, 2) to Create a forecast equation of Good Governance for the Financial Institution and Thai Financial Institution Management, 3) to study level of Good Governance of Thai Financial Institution and to 4) study the Relationship between the Good Governance of Thai Financial Institution and to and Thai Financial Institution Management. By integrating the

quantitative research and qualitative research, 395 branch managers were selected by probability sampling for the quantitative research and 5 experts of purposive sampling for the qualitative research. It used the questionnaire, structured interview and open-ended question, while the statistics used were percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation, multiple coefficient of determination, and standardized coefficients. The summary of the research found was as follows:

1. The Bank of Thailand was the organization entrusted with supervisory duty of the Thai Financial Institution directly and had the most important role. It had exercised the power pursuant to the Financial Institution Business Act 2008, to issue the various notifications for the Financial Institution to comply with them, so the Financial Institution had good governance. While the Ministry of Finance had the policy of emphasizing a modification and prevention of instability within the Financial Institution, It issued a royal degree defining the Asset Management Corporation 1998 and the Thai Asset Management Corporation 2001, to take the transfer and administration of non-performing loans by the Financial Institution. It proposed to enact the Deposit Protection Institution Act 2008, so as to protect small depositors. As for the Stock Exchange of Thailand (SET), it had exercised its power pursuant to the Securities and Exchange Act 1992 to issue the principle on Good Governance for the listed companies. It also prescribed accountability, qualification and prohibited characteristics of the directors and the management.

2. The study had built the forecast equation of Good Governance for Thai Financial Institution and Thai Financial Institution Management as follows:

$$\begin{aligned} PF &= a + bGR + cGM + dGTY + eGP + fGAC + gGW \\ &= -33.986 + .300GR + .290GM + .092GTY + .206GP + .116GAC + \\ &.151GW \end{aligned}$$

3. The Thai Financial Institution had the level of its Good Governance on average at the rather high to high level. The principle of

accountability was at rather high level and the principle of the rule of law was at high level except the marketing management. The principle of transparency had the low level on good governance. The operational management was found that the principle of worthiness had the level of good governance at the rather low level. The management of liquidity was found that the principle of participation had the low level of good governance. The management of reputation was found that the principle of responsibility had the lowest level on the good governance.

4. Good Governance of the Financial Institution had relationship with the management of the Thai Financial Institution in terms of positivity which was equal to .757, being at high level with significance at the equals to the level of alpha () .05. Or it can be explained that the management of Thai Financial Institution can increase its profit up to 75.7 percent by adhering to the good governance.

คำสำคัญ

ธรรมาภิบาล การบริหารจัดการสถาบันการเงิน

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสถาบันการเงินมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศในการเกื้อหนุน ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งทางด้านเกษตร อุตสาหกรรม เหมืองแร่ การก่อสร้าง สาธารณูปโภค การค้าส่ง การค้าปลีก การส่งออก การนำเข้า การบริการ และการอุปโภค บริโภค เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นตัวกลางในการระดมเงินทุน เงินฝาก จากประชาชน และนำไปปล่อยสินเชื่อให้แก่ผู้ต้องการสินเชื่อทั้งบุคคลธรรมดา และนิติบุคคลซึ่งอยู่ในทุกภาคเศรษฐกิจของประเทศกล่าวอีกนัยหนึ่งการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินเป็นการรับฝากเงินจากประชาชนและจ่ายดอกเบี้ยเป็นค่าตอบแทน แล้วนำเงินนั้นไปแสวงหาประโยชน์ซึ่งส่วนใหญ่นำไปให้กู้ หรือเงินให้สินเชื่อสถาบันการเงินมีรายได้จากส่วนต่างดอกเบี้ยรับของเงินที่ให้สินเชื่อ กับดอกเบี้ยจ่ายของเงินที่รับฝาก และรายได้จากค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ในขณะที่เงินของผู้ลงทุนในสถาบันการเงินเอง (ส่วนของผู้เจ้าของ) หรือทุนจดทะเบียนที่นำไปลงทุนตั้งสถาบันการเงินขึ้นมาเป็นส่วนน้อยชนิด เมื่อเทียบกับเงินของประชาชนที่สถาบันการเงินรับฝากและเงินที่สถาบันการเงินให้สินเชื่อออกไป เช่น

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2554 สถาบันการเงินไทยมีเงินให้สินเชื่อทั้งสิ้นจำนวน 7,544,323.83 ล้านบาท มีเงินฝากทั้งสิ้นจำนวน 7,247,468.67 ล้านบาท ในขณะที่มีส่วนของเจ้าของเพียง 1,057,410.64 ล้านบาท (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2555) เมื่อการดำเนินธุรกิจสถาบันการเงินเป็นลักษณะเช่นนี้ สถาบันการเงินจะดำรงอยู่ได้จึงขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการที่ดี สร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งนอกจากจะใช้หลักการบริหารพื้นฐานคือ พื้นฐานคือ การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ภารกิจหลัก (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Goal) ยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) การบริหารงบประมาณ (Budgeting) แล้ว ในปัจจุบันยังมีการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ซึ่งโดยรวมจะคำนึงถึงด้านกลยุทธ์ (Strategic) ด้านปฏิบัติการ (Operation) ด้านการเงิน (Financial) และด้านกำกับ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของทางการ (Compliance) ทั้งนี้การบริหารจัดการดังกล่าวต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล จึงจะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนได้ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน หากประชาชนขาดความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในสถาบันการเงิน ประชาชนก็จะพากันไปถอนเงินฝากทำให้สถาบันการเงินขาดสภาพคล่อง และไม่สามารถชำระหนี้ได้ เกิดวิกฤตดำเนินกิจการต่อไปไม่ได้ และปัญหาอาจจะลุกลามบานปลายต่อไปยังสถาบันการเงินอื่น ๆ เกิดวิกฤตด้วย การศึกษาธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย ผู้วิจัยมีแรงจูงใจเนื่องมาจากได้ปฏิบัติงานอยู่กับสถาบันการเงินมากกว่า 30 ปีได้ศึกษาและสังเกตในอดีตที่ผ่านมาเกิดวิกฤตกับสถาบันการเงินอย่างรุนแรงมาแล้วหลายครั้ง หลายสถาบันการเงิน บางครั้งเกิดวิกฤตเฉพาะสถาบันการเงิน บางครั้งเมื่อเกิดวิกฤตกับสถาบันการเงินหนึ่ง เหตุการณ์ได้ลุกลามไปยังสถาบันการเงินอื่นเกิดวิกฤตด้วย ซึ่งยังไม่มีผู้วิจัยอย่างชัดเจนว่าสาเหตุที่ทำให้สถาบันการเงินเกิดวิกฤต จนถูกทางการสั่งปิดกิจการหรือถูกสั่งให้ควมรวมหรือถูกทางการเข้าซื้อหุ้นเพิ่มทุนจนทางการเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่หรือต้องเข้าโครงการช่วยเหลือจากทางการด้วยความจำเป็นหรือบางรายต้องขายกิจการให้ชาวต่างชาติจนบางสถาบันการเงินชาวต่างชาติเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ นั้นอาจจะมีสาเหตุจากหลายปัจจัย แต่สาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายในของสถาบันการเงินเองปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ การบริหารจัดการที่ไม่มีธรรมาภิบาล หรือมีธรรมาภิบาลน้อย ซึ่งมีวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่าง ๆ สนับสนุนแนวคิด กล่าวคือ ธนาคารจีนสยามทุน ถูกศาลพิพากษาให้ล้มละลาย ในปี พ.ศ. 2456 สาเหตุมาจากการทุจริตในหมู่ผู้บริหารจนทำให้ธนาคารขาดเงินทุนหมุนเวียน และในปี พ.ศ. 2502 ได้เกิดกรณีธนาคารเกษตรได้ปล่อยเงินกู้ให้กับผู้ถือ

หุ้นใหญ่ เป็นจำนวนสูงโดยไม่มีความสามารถในการชำระหนี้คืน ผู้ฝากเงินไม่เชื่อมั่นทำให้เกิดความตระหนกพากันไปถอนเงินฝาก ทำให้ธนาคารขาดสภาพคล่อง ไม่สามารถหาเงินจ่ายคืนผู้ฝากได้ กรณีต่อมาคือกรณีวิกฤตธนาคารไทยพัฒนา ในปี พ.ศ. 2513 ธนาคารไทยพัฒนาให้กู้ยืมแก่กิจการในเครือข่ายเป็นจำนวนสูง โดยหลักประกันไม่เพียงพอ และธุรกิจในเครือข่ายนั้นไม่มีความสามารถในการชำระหนี้คืนธนาคาร ธนาคารไทยพัฒนาจึงเกิดภาวะวิกฤตขาดสภาพคล่อง ไม่สามารถจ่ายเงินให้ผู้ถอนเงินฝากได้ ซึ่งได้เกิดวิกฤตอีกหลายสถาบันการเงินในลักษณะเช่นนี้ ในปี พ.ศ. 2522 บริษัทราชาเงินทุน จำกัด เกิดวิกฤตขึ้นอย่างรุนแรง ทางการได้เพิกถอนใบอนุญาตประกอบธุรกิจ สาเหตุจากบริษัท ฯ ได้ให้บริษัทในเครือกู้ยืมเงินเป็นจำนวนมากเพื่อซื้อหุ้นของบริษัทราชาเงินทุน จำกัด เอง โดยไม่มีหลักประกัน นอกจากนี้ยังให้พนักงาน และบุคคลภายนอกกู้ยืมเงินเพื่อซื้อหุ้นของบริษัท ฯ โดยไม่มีหลักประกันเช่นกัน เพื่อให้ราคาหุ้นของบริษัท ฯ พุ่งสูงขึ้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานของบริษัท ฯ ดังกล่าว เจ้าของบริษัทแสวงหาประโยชน์จากการเก็งกำไรโดยปั่นราคาหุ้นของบริษัท ฯ ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นต่อบริษัท ฯ ประชาชนถอนเงินฝากจากบริษัท ฯ ทำให้บริษัท ฯ ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องอย่างรุนแรง และไม่สามารถชำระหนี้ได้ วิกฤตการณ์ครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของสถาบันการเงินต่าง ๆ ในประเทศเป็นวงกว้าง จนในที่สุดบริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์อื่น ๆ จำนวนมากก็ประสบปัญหาตามมาในปี พ.ศ.2526 ในปี พ.ศ. 2527 ได้เกิดวิกฤตธนาคารเอเชียทรัสต์ จำกัด โดยธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจพบว่า การบริหารงานของธนาคารแห่งนี้มีข้อบกพร่องในเรื่องการให้สินเชื่อ เช่น มีการให้สินเชื่อในวงเงินที่สูงโดยมีหลักประกันไม่เพียงพอ อีกทั้งมีการให้สินเชื่อแก่กิจการในเครือที่กรรมการของธนาคารเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานเป็นต้น ซึ่งเป็นการผิดกฎหมายธนาคารพาณิชย์ และผู้ฝากเงินไม่มีความเชื่อมั่นได้ถอนเงินฝากออกจากธนาคาร ธนาคารฯ ไม่สามารถจ่ายเงินชำระดุลการหักบัญชีที่ขาดได้

ในปี พ.ศ. 2529 ได้เกิดวิกฤตธนาคารมหานคร จำกัด โดยธนาคารแห่งประเทศไทยตรวจสอบพบว่า ระบบการบริหารงาน และการตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ของธนาคารมหานคร จำกัด ขึ้นอยู่กับกรรมการผู้จัดการแต่เพียงผู้เดียว และได้ปล่อยสินเชื่อแก่กิจการส่วนตัวของผู้บริหารธนาคาร เป็นจำนวนสูง โดยไม่มีความสามารถชำระหนี้คืน และพบว่า มีสินเชื่ออีกเป็นจำนวนมากที่มีหลักประกันไม่เพียงพอกรรมการผู้จัดการได้ถูกธนาคารแห่งประเทศไทยแจ้งความดำเนินคดีในข้อหาทำผิดพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 ในปี พ.ศ. 2530 ได้เกิดวิกฤตธนาคารนครหลวงไทยจำกัด สาเหตุหลักเกิดจากการปล่อยเงินกู้ให้กรรมการของธนาคารและกิจการในเครือโดยมีหลักประกันไม่

เพียงพอและการปล่อยให้หนี้สินบางสัญญาขาดอายุความ ทำให้ธนาคารอยู่ในฐานะไม่มั่นคง และธนาคารฯไม่สามารถแสวงหากำไรจากการดำเนินงานได้ ในปี พ.ศ. 2536 ได้เกิดวิกฤตบริษัทเงินทุนเฟริสท์ซิตี้อินเวสต์เมนต์ จำกัด บริษัทประสบปัญหาสภาพคล่องเนื่องจากมีเหตุการณ์จับผู้ปั่นหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเจ้าของบริษัท ฯ เป็นผู้ถูกกล่าวหาในคดีดังกล่าว นอกจากนี้บริษัทยังมีการตกแต่งบัญชี โดยมีการปลอมลูกหนี้สินเชื่อเป็นจำนวนมากโดยหนี้สินเหล่านี้มีหลักประกันไม่เพียงพอ ประชาชนที่ฝากเงินกับบริษัทเกิดความหวาดระแวงพากันถอนเงินจากบริษัทเป็นจำนวนมาก จนเกิดปัญหาสภาพคล่องไม่สามารถจ่ายเงินฝากคืนแก่ประชาชนได้ ในปี พ.ศ. 2539 วิกฤตธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ จำกัด ธนาคารแห่งประเทศไทย ตรวจสอบพบว่า ธนาคารกรุงเทพ ฯ พาณิชยการ จำกัด ปล่อยสินเชื่อยุโรปจำนวนมากโดยไม่ระมัดระวัง ปล่อยสินเชื่อเพื่อครอบงำกิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยไม่ได้พิจารณาด้วยความรอบคอบรัดกุม และมีผู้บริหารของธนาคารมีส่วนเกี่ยวข้อง มีผลประโยชน์ การประเมินราคาหลักทรัพย์ประกันสูงกว่าราคาตลาด การให้เบิกเงินเกินบัญชีโดยไม่มีสัญญาประกันและไม่มีหลักประกัน ทำให้เกิดความเสียหายกับธนาคารจำนวนมาก (คณะกรรมการศึกษา เสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศไทย (ศปร.), 2543; ชัยชาญ วิบูลย์สิน, 2541; สมศักดิ์ ศักดิ์ชลาธร, 2539; พงศ์อดุล กฤษณะราช, 2549) วิกฤตสถาบันการเงินไทย ในปี 2540 ประชาชนเกิดความไม่เชื่อมั่นต่อสถาบันการเงินอย่างรุนแรง สถาบันการเงินทั้งระบบมีปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Nonperforming Loans: NPL) จำนวนมาก มีผลประกอบการขาดทุน และชะลอการปล่อยสินเชื่อใหม่ ขณะเดียวกันรัฐบาลได้ออกประกาศคุ้มครองผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่แบบเต็มจำนวน และเข้าไปค้ำประกันเงินฝากของประชาชนที่ฝากเงินกับสถาบันการเงินที่ถูกสั่งปิด โดยให้เปลี่ยนเป็นบัตรเงินฝาก (Negotiated Certificate Deposits: NCD) ซึ่งประชาชนผู้ฝากเงินจะต้องถือไว้ระยะหนึ่งจึงจะถอนเงินฝากได้ วิกฤตสถาบันการเงินปี 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อและก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งประมาณการความเสียหายต่าง ๆ คือสูญเสียทุนสำรองเงินตราต่างประเทศประมาณ 35,800 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หากคิดเป็นเงินบาทเป็นเงินประมาณ 1,200,000 ล้านบาท (1 ดอลลาร์ = 35 บาท) ซึ่งต้องกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) จำนวน 17,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ยังไม่รวมดอกเบี้ย) มาเพิ่มทุนสำรองของประเทศ คิดเป็นเงินบาท จำนวนประมาณ 602,000 ล้านบาท หนี้ด้อยคุณภาพของธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบ ซึ่งธนาคารพาณิชย์จะต้องตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญเสียประมาณ 1,316,000 ล้านบาท ภาระหนี้ของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบัน

การเงินประมาณ 700,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นภาระหนี้ที่เกิดจากการเข้าช่วยเหลือสถาบันการเงินที่มีปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546; คณะกรรมการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศไทย (ศปร.), 2543) นอกจากนี้บริษัทธุรกิจขนาดใหญ่ ในประเทศไทยต่างได้รับผลเสียหายจากวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ด้วยเช่น กลุ่มบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์ ประสบปัญหาทางด้านเงินสดหมุนเวียน และปัญหาอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เนื่องจากมีหนี้สินจากการกู้ยืมเงินตราต่างประเทศประมาณ 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยหนี้ส่วนมากนั้นเป็นหนี้ที่ไม่ได้ประกันความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยนและต้องจ่ายคืนในระยะสั้น และ 5 ใน 6 บริษัทของกลุ่มเจริญโภคภัณฑ์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้รับความเสียหายเป็นจำนวน 28,000 ล้านบาท กลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อีกแห่งหนึ่งคือกลุ่มบริษัทปูนซีเมนต์ไทยก็ประสบปัญหา และมีความเสียหายจากเงินกู้ต่างประเทศจำนวน 4,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่ง 3 ใน 4 ของเงินกู้ต่างประเทศนี้เป็นเงินกู้ระยะสั้น และเกือบทั้งหมดไม่ได้ประกันความเสี่ยงอัตราแลกเปลี่ยน วิกฤตครั้งนี้เป็นสาเหตุทำให้กลุ่มบริษัทปูนซีเมนต์ไทยต้องขายทรัพย์สินของบริษัทที่อยู่ในต่างประเทศ และชะลอโครงการที่จะใช้เงินลงทุนจำนวนมากออกไป ในส่วนของความเสียหายทางการเงินที่ตกเป็นภาระกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินที่ต้องเข้าไปแบกรับซึ่งในที่สุดก็คือภาระของประชาชน นอกจากนั้นยังทำให้เกิดปัญหาการว่างงานทั้งคนงานในภาคธุรกิจการเงินที่สถาบันการเงินต่างๆ ถูกปิดกิจการและในภาคธุรกิจอื่นๆ อีกมากมายที่ลดกำลังการผลิตหรือได้ปิดกิจการ รวมทั้งการตกต่ำลงของดัชนีตลาดหลักทรัพย์และการปิดกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ขาดทุนและได้รับความเสียหายอีกหลายแสนล้านบาท ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาดังปรากฏเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการฆ่าตัวตายยกครอบครัว การปล้นฆ่าชิงทรัพย์ การค้ายาเสพติด เพราะปัญหาการสูญเสียเงินลงทุนการตกงาน และภาระหนี้สินต่างๆ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถาบันการเงินหนึ่งจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการของสถาบันการเงินไทยเพื่อนำข้อค้นมา กำหนดนโยบายเชิงบริหารต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. หลักคุณธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารสินเชื่อ บริหารการตลาด บริหารการปฏิบัติงาน บริหารสภาพคล่อง บริหารกลยุทธ์ บริหารชื่อเสียง

2. หลักคุณธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารสินเชื่อ บริหารการตลาด บริหารการปฏิบัติงาน บริหารสภาพคล่อง บริหารกลยุทธ์ บริหารชื่อเสียง
3. หลักความโปร่งใสมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารสินเชื่อ บริหารการตลาด บริหารการปฏิบัติงาน บริหารสภาพคล่อง บริหารกลยุทธ์ บริหารชื่อเสียง
4. หลักการมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารสินเชื่อ บริหารการตลาด บริหารการปฏิบัติงาน บริหารสภาพคล่อง บริหารกลยุทธ์ บริหารชื่อเสียง
5. หลักความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารสินเชื่อ บริหารการตลาด บริหารการปฏิบัติงาน บริหารสภาพคล่อง บริหารกลยุทธ์ บริหารชื่อเสียง
6. หลักความคุ้มค่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารสินเชื่อ บริหารการตลาด บริหารการปฏิบัติงาน บริหารสภาพคล่อง บริหารกลยุทธ์ บริหารชื่อเสียง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ของธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ซึ่งเป็นองค์กรมีหน้าที่กำกับดูแลรับผิดชอบสถาบันการเงินไทย ที่ส่งผลทำให้สถาบันการเงินไทยมีความมั่นคง)
2. สร้างสมการพยากรณ์ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย
3. ระดับการมีธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินไทย
4. ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีการวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกัน หรือเป็นการวิจัยกรณีและการวิจัยสำรวจ โดยมุ่งเน้นการวิจัยสำรวจและเป็นการวิจัยสำรวจตัดขวาง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถาม เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งเป็นข้อมูลในปี 2554 ควบคู่กับการวิจัยกรณี ซึ่งใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิจัยเชิงคุณภาพจะช่วยให้มีความเข้าใจปรากฏการณ์มากขึ้น กิติพัฒน์ นนทปัทมะดุล (2550) ได้ให้ความหมายการวิจัยเชิงคุณภาพว่าเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยการสืบค้นความจริงที่เป็นไปโดยธรรมชาติ พยายามสร้างความรู้ความ

เข้าใจจากการมองภาพรวมอย่างรอบด้าน ใช้นักวิจัยเป็นเครื่องมือในการค้นหาความรู้ และใช้วิธีการวิเคราะห์ตีความหมายในแบบอุปนัยเป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเชิงปริมาณเรื่องธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย ในครั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลประชากร และกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาโดยการสุ่ม ด้วยวิธี Stratified Random Sampling จากพนักงานของสถาบันการเงินไทยในระดับผู้จัดการสาขาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยแบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดเอาไว้ 1) คือ กลุ่มสถาบันการเงินไทยขนาดใหญ่ ประกอบด้วย จำนวน 4 สถาบันการเงินคือธนาคาร กรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ธนาคาร กสิกรไทย จำกัด (มหาชน) 2) กลุ่มสถาบันการเงินไทยขนาดกลาง ประกอบด้วย จำนวน 3 สถาบันการเงินคือ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ธนาคาร ธนชาติ จำกัด (มหาชน) ธนาคาร ทหารไทย จำกัด (มหาชน) และ 3) กลุ่มสถาบันการเงินไทยขนาดเล็ก จำนวน 14 สถาบันการเงิน รวมจำนวนประชากร 6,225 คน ตัวอย่าง 395 คน สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุ ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย มาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ ของธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรมีหน้าที่กำกับดูแลรับผิดชอบสถาบันการเงินไทย ทำให้สถาบันการเงินไทยมีความมั่นคง พบว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย (2551) ได้ตราพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.2551 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2551 ได้กำหนดและให้อำนาจหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับดูแลสถาบันการเงินอย่างครบถ้วนครอบคลุม ซึ่งโครงสร้างพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน ประกอบด้วย 8 หมวดคือ การจัดตั้งและการขอรับใบอนุญาต โครงสร้างสถาบันการเงิน การกำกับสถาบันการเงินการตรวจสอบสถาบันการเงิน การแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงานของสถาบันการเงิน การเข้าควบคุมสถาบันการเงิน การกำกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจ บทกำหนดโทษ การกำกับสถาบันการเงิน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สร้างสมการพยากรณ์ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย พบว่า ได้สมการพยากรณ์ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย ดังนี้

$$PF = a + bGR + cGM + dGTY + eGP + fGAC + gGW$$

$$= -33.986 + .300GR + .290GM + .092GTY + .206GP + .116GAC + .151GW$$

$$R^2 = .757, \text{ SEE} = 8.06432, \text{ F} = 201.185, \text{ Sig. of F} = .000$$

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ระดับการมีธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินไทย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และทดสอบสมมติฐานระหว่าง ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย โดยภาพรวม พบว่า สถาบันการเงินไทยมีระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูงถึงระดับสูง โดยหลักความความรับผิดชอบมีระดับธรรมาภิบาลน้อยกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่น แต่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และหลักนิติธรรมมีระดับ ธรรมาภิบาลมากกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่น และอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อย มีข้อค้นพบดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานระหว่างธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน กับการบริหารสินเชื่อ พบว่าสถาบันการเงินมีระดับธรรมาภิบาลในการบริหารสินเชื่อโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงถึงระดับสูงมาก โดยหลักความคุ้มค่ามีระดับธรรมาภิบาลน้อยกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่น แต่อยู่ในระดับสูง และหลักการมีส่วนร่วมมีระดับธรรมาภิบาลมากกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่นและอยู่ในระดับสูงมาก

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานระหว่างธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน กับการบริหารการตลาด พบว่าสถาบันการเงินมีระดับธรรมาภิบาลในการบริหารการตลาดโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำไปถึงระดับสูงมาก โดยหลักความโปร่งใสมีระดับธรรมาภิบาลน้อยกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่นและอยู่ในระดับต่ำ และหลักการมีส่วนร่วมมีระดับธรรมาภิบาลมากกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่นและอยู่ในระดับสูงมาก

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานระหว่าง ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน กับการบริหารการปฏิบัติงาน พบว่าสถาบันการเงินมีระดับธรรมาภิบาลในการบริหารการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำถึงระดับสูงที่สุด โดยหลักความคุ้มค่ามีระดับธรรมาภิบาลน้อยกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่นและอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และหลักความโปร่งใสมีระดับธรรมาภิบาลมากกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่นและอยู่ในระดับสูงที่สุด

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานระหว่าง ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารสภาพคล่อง พบว่าสถาบันการเงินมีระดับธรรมาภิบาลในการบริหารสภาพคล่องโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำไปจนถึงระดับสูงมากโดยหลักการมีส่วนร่วมมีระดับธรรมาภิบาลน้อยกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่นและอยู่ในระดับต่ำ และหลักความคุ้มค่ามีระดับธรรมาภิบาลมากกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่นและอยู่ในระดับสูงมาก

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานระหว่าง ธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารกลยุทธ์ พบว่าสถาบันการเงินมีระดับธรรมชาติในการบริหารกลยุทธ์โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูงมากโดยหลักคุณธรรมมีระดับธรรมชาติที่น้อยกว่าหลักธรรมชาติอื่นและอยู่ในระดับปานกลาง และหลักความโปร่งใสมีระดับธรรมชาติมากกว่าหลักธรรมชาติอื่นและอยู่ในระดับสูงมาก

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานระหว่าง ธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารชื่อเสียง พบว่าสถาบันการเงินมีระดับธรรมชาติในการบริหารชื่อเสียงโดยเฉลี่ยในระดับต่ำที่สุดถึงระดับสูงมาก โดยหลักความรับผิดชอบต่อสังคมมีระดับธรรมชาติที่น้อยกว่าหลักธรรมชาติอื่นและอยู่ในระดับต่ำที่สุด และหลักนิติธรรมมีระดับธรรมชาติมากกว่าหลักธรรมชาติอื่นและอยู่ในระดับสูงมาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยพบว่าธรรมชาติของสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยอยู่ในระดับ .757 ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับแอลฟา () เท่ากับ .05 หรือหมายถึงสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่หลักธรรมชาติของสถาบันการเงิน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยได้สูง หรือสามารถอธิบายได้ว่าการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยโดยยึดหลักธรรมชาติของสถาบันการเงินจะทำให้กำไรสุทธิก่อนหักภาษีของสถาบันการเงินเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 75.7 รวมทั้งพบว่า หลักนิติธรรมมีความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย มากกว่าหลักธรรมชาติอื่น มีค่าเท่ากับ .300 และมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก แสดงว่าในการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยโดยยึดหลักนิติธรรม หากหลักนิติธรรม มีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้สถาบันการเงินไทย มีกำไรเพิ่มขึ้น .300 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อยพบว่า

1. หลักธรรมชาติของสถาบันการเงิน กับการบริหารสินเชื่อมีความสัมพันธ์เชิงบวก และอยู่ในระดับ.734 ซึ่งอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับแอลฟา () ที่ .05 ซึ่งแสดงว่าการบริหารสินเชื่อโดยยึดหลักธรรมชาติทำให้สินเชื่อมีคุณภาพดีขึ้นในระดับสูง และแสดงว่าสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่หลักธรรมชาติทุกตัว สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริหารสินเชื่อทำให้สินเชื่อมีคุณภาพดีขึ้นในระดับสูงถึงร้อยละ73.4 หรือสามารถอธิบายได้ว่าการบริหารสินเชื่อโดยยึดหลักธรรมชาติของสถาบันการเงินจะทำให้คุณภาพสินเชื่อดีขึ้นถึงร้อยละ 73.4

2. หลักธรรมชาติของสถาบันการเงินกับการบริหารการตลาดมีความสัมพันธ์เชิงบวกและอยู่ในระดับ.809 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับแอลฟา () ที่ .05

และแสดงว่า สัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่หลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริหารการตลาดได้สูงมาก หรือสามารถอธิบายได้ว่าการบริหารการตลาดโดยยึดหลักธรรมาภิบาลจะทำให้เงินฝากเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 80.9

3. ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการบริหารการปฏิบัติงานเชิงบวก และอยู่ในระดับ.729 ซึ่งอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับแอลฟา () เท่ากับ .05 และแสดงว่า สัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่หลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายได้ในระดับสูงหรือสามารถอธิบายได้ว่าการบริหารการปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 72.9

4. ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการบริหารสภาพคล่องเชิงบวก และอยู่ในระดับ .80 ซึ่งอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับแอลฟา () เท่ากับ .05 และแสดงว่า สัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่หลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของสภาพคล่องได้ในระดับสูง หรือสามารถอธิบายได้ว่าการบริหารสภาพคล่องโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินจะทำให้สภาพคล่องเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 80.0

5. ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการบริหารกลยุทธ์เชิงบวก และอยู่ในระดับ .734 ซึ่งอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับแอลฟา () ที่ .05 และแสดงว่าสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่หลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริหารกลยุทธ์ได้ในระดับสูง หรือสามารถอธิบายได้ว่า การบริหารกลยุทธ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน จะทำให้กำไรต่อหัวพนักงานเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 73.4

6. ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์กับการบริหารชื่อเสียงเชิงบวก และอยู่ในระดับ .727 ซึ่งอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับแอลฟา () เท่ากับ .05 แสดงว่าสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่หลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริหารชื่อเสียงได้ในระดับสูงหรือสามารถอธิบายได้ว่าการบริหารชื่อเสียงโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินจะทำให้ความพึงพอใจของลูกค้าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 73.4

อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามข้อค้นพบที่ได้ตาม ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นองค์กรมีหน้าที่กำกับดูแล

รับผิดชอบสถาบันการเงินไทยทำให้สถาบันการเงินไทยมีความมั่นคง ทั้งสามหน่วยงานมุ่งเน้นออกเป็นกฎหมายบังคับใช้เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เสนอออกพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.2551 และธนาคารแห่งประเทศไทยได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.2551 ออกประกาศนโยบาย กฎระเบียบต่าง ๆ ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติเพื่อให้สถาบันการเงินมีความมั่นคงเข้มแข็ง มีธรรมาภิบาล เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เช่นประกาศ ที่ สนส. 60/2551 วันที่ 3 สิงหาคม 2551 เรื่องธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน และได้ประกาศปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้หลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินมีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามประกาศ ที่ สนส 13/2552 เรื่องธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน ลงวันที่ 9 กรกฎาคม 2552 เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่มีบทบาท อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินไทย ที่สำคัญที่สุด ดังนั้นหากสถาบันการเงินไทยประสบปัญหาการบริหารจัดการที่ขาดธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้สำหรับกระทรวงการคลังจะมีบทบาทในการกำกับดูแลสถาบันการเงินในภาพกว้างเพื่อให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเจริญเติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งกระทรวงการคลังจะรับนโยบายจากรัฐบาลโดยตรง ซึ่งแตกต่างกับธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ค่อนข้างมีอิสระในการออกนโยบายเอง เช่นนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเกิดวิกฤตสถาบันการเงิน เป็นต้นโดยกระทรวงการคลังได้ออกเป็นกฎหมายบังคับใช้ กฎหมายดังกล่าวที่สำคัญ ๆ เช่น พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน พ.ศ.2541 พระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 และได้เสนอออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน 2550 เพื่อให้เกิดความคล่องตัว เอื้ออำนวยต่อการบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพที่มีเป็นจำนวนมากของสถาบันการเงินให้บริษัทบริหารสินทรัพย์สามารถรับซื้อ ไร่โอน และรับจ้างบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพของสถาบันการเงิน เพื่อนำมาบริหารหรือจำหน่ายจ่ายโอนต่อไป และได้เสนอออกพระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551 เพื่อให้ความคุ้มครองผู้ฝากเงินรายย่อย ซึ่งเป็นผู้ฝากจำนวนมากในสถาบันการเงิน และเพื่อช่วยส่งเสริมความมั่นคงและเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินโดยป้องกันการตื่นตระหนก เร่งถอนเงินฝากของผู้ฝากรายย่อยเมื่อสถาบันการเงินมีปัญหาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เสนอออกพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และอาศัยอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวออกประกาศ ระเบียบต่าง ๆ เช่นหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี พ.ศ. 2545 ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2549 เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติอย่างมีธรรมาภิบาลเป็นการให้

ความสำคัญกับธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน เนื่องจากสถาบันการเงินเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน ของธนาคารแห่งประเทศไทย ดังกล่าว สอดคล้องกับหลัก Corporate Governance ของ OECD ที่ได้ประกาศ หลัก Corporate Governance สำหรับภาคธุรกิจ ในปี ค.ศ. 1999 และได้ทบทวนปรับปรุงในปี ค.ศ. 2004 คือการมีกรอบโครงสร้างการกำกับดูแลกิจการที่มีประสิทธิผล (Ensuring the Basis for an Effective Corporate Governance) ซึ่งรวมถึงการมีกฎระเบียบและยึดถืออย่างเคร่งครัด การให้สิทธิแก่ผู้ถือหุ้น และบทบาทหน้าที่หลักของเจ้าของกิจการ (The Rights of Shareholders and Key Ownership Function) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (The Equitable Treatment of Shareholder) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้เสียในการกำกับดูแลกิจการ (The Role of Stakeholders in Corporate Governance) การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส (Disclosure and Transparency) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (The Responsibilities of the board) นโยบายกฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งสามหน่วยงานมุ่งเน้นออกเป็นกฎหมายบังคับใช้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Porta, Silanes, Shleifer, and Vishny (2000) ได้วิจัยเรื่อง Investor Protection and Corporate Governance โดยชี้ให้เห็นว่า บริษัทในประเทศต่าง ๆ ที่ได้วิจัย ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาล (Corporate Governance) ในเรื่องการปกป้องนักลงทุนภายนอกที่เข้ามาร่วมลงทุนกับเจ้าของกิจการ จากการแสวงหาผลประโยชน์นำเงินรายได้ของกิจการเป็นรายได้ส่วนตัวของผู้บริหาร รวมทั้งปกป้องผู้ถือหุ้นรายอื่น ๆ และปกป้องสถาบันการเงินผู้ให้บริษัทกู้เงินหรือให้เครดิตด้วย โดยออกเป็นกฎหมายบังคับใช้ ซึ่งเห็นว่าการมีธรรมาภิบาล (Corporate Governance) โดยออกเป็นกฎหมายบังคับใช้จะได้ผลมากกว่า

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สร้างสมการพยากรณ์ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย ข้อค้นพบคือ ได้สมการพยากรณ์ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยคือ สมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย มีความสัมพันธ์เชิงบวก แสดงว่าหากการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยมีธรรมาภิบาลสูง ผลกำไรก็จะสูง แต่หากการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยมีธรรมาภิบาลต่ำผลกำไรก็จะต่ำหรือขาดทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานการวิจัยของ Compers, Ishii and Metrick (2003) ได้พบว่าความสัมพันธ์ของการที่บริษัทธุรกิจขนาดใหญ่ที่ยึดหลักธรรมาภิบาลสูง จะทำให้บริษัทมี

กำไรสูง มียอดขายเติบโตสูง การใช้จ่ายเงินทุนต่ำ บริษัทมีมูลค่าสูง และสอดคล้องกับ รายงานการวิจัยเรื่อง Does Corporate Governance Predict Firms' Performance. The Case of Ukraine พบว่า เมื่อตราชนิ ธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นหนึ่งจุด ผลการปฏิบัติงาน (Performance) จะเพิ่มขึ้นประมาณ 0.4%-1.9% และทำให้ผลประกอบการของธุรกิจ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 40% แต่ในการวิจัยครั้งนี้แตกต่างกับการวิจัยของ Compers, Ishii and Metrick และ Zheka ในเรื่องตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่ง Compers, Ishii and Metrick และ Zheka เน้นการหาความสัมพันธ์ระหว่างการยึดหลักธรรมาภิบาล ตราชนิ ธรรมาภิบาลกับผลประกอบการของธุรกิจทั่วไปซึ่งการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่ความสัมพันธ์ ระหว่างธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับผลประกอบการ (กำไร) ของสถาบันการเงินไทย ในการวิจัยเรื่อง Relationship Between Corporate Governance and Firm Performance: An African Perspective พบว่าองค์กรที่นำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติได้ ดีกว่า จะเชื่อมโยงกับผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นกว่า และมูลค่าของธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นกว่า และ ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง Corporate Governance and Dividend Policy in Poland โดยการสร้างตราชนิความโปร่งใสและการเปิดเผย (Transparency and Disclosure Index: TDI) เพื่อวัดคุณภาพของธรรมาภิบาล ขององค์กรธุรกิจ พบว่าองค์กรธุรกิจที่มี TDI สูงกว่า จะเชื่อมโยงกับระดับการจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น (Level of Dividend) ที่สูงกว่า และ องค์กรที่นำธรรมาภิบาลไปปฏิบัติได้ดีกว่า จะเชื่อมโยงกับมูลค่าของธุรกิจองค์กรเพิ่มขึ้นสูง กว่า การวิจัยของ Kyereboah-Coleman, Anthony, Kowalewski, Stetsyuk and Talavera มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการธุรกิจขนาดใหญ่ ทั่วไป ซึ่งแตกต่างจากการวิจัยในครั้งนี้ที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลของ สถาบันการเงินกับการบริการจัดการสถาบันการเงินไทย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการสถาบันการเงินจะต้องยึดหลักธรรมาภิบาล ทุกหลักแต่ทั้งนี้สถาบันการเงินจะต้องให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลของสถาบัน การเงินที่มีค่าความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยมากกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่น อีกประการหนึ่งด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หลักธรรมาภิบาลนั้นมีความสำคัญเป็น อย่างไรในการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทย ซึ่งจากการวิจัยพบว่าหลักนิติธรรมมี ความสัมพันธ์กับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยมากกว่าหลักธรรมาภิบาลอื่น โดย หากหลักนิติธรรมมีค่าเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะทำให้สถาบันการเงินไทย มีกำไรเพิ่มขึ้น 300 ล้าน

บาท ซึ่งกล่าวได้ว่าการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยจะต้องยึดหลักนิติธรรมเป็นสำคัญ นั่นคือจะต้องให้ความสำคัญ และปฏิบัติตามกฎหมาย คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure: SOP) กฎระเบียบข้อบังคับ ต่าง ๆ เช่นกฎระเบียบในการขายผลิตภัณฑ์ การบริหารความเสี่ยงทุกด้าน การปฏิบัติตามแผนธุรกิจ การบริหารเงินสดให้มีความเพียงพอกับความต้องการของลูกค้าและมีความเหมาะสม การวิเคราะห์สินเชื่อ มีการตรวจสอบข้อมูลเอกสารหลักฐานจากผู้ขอสินเชื่อทุกราย การใช้เครื่องมือวิเคราะห์สินเชื่อที่เป็นมาตรฐานอย่างเคร่งครัด เช่นการทำ Risk Rating หรือการใช้ Scoring Model หรือใช้ Credit Concentration เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาหลักธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินกับการบริหารจัดการสถาบันการเงินไทยเพื่อให้เนื้อหาสาระมีความสมบูรณ์และมีความครอบคลุมยิ่งขึ้นกว่าควรมีการศึกษาวิจัยดังนี้

1. วิเคราะห์เชิงสาเหตุประสิทธิภาพการบริหารการเงินของสถาบันการเงินขนาดเล็ก กลางและใหญ่
2. ดัชนีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าธนาคารรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล
3. ธรรมาภิบาลของผู้บริหารธนาคารต่อการตัดสินใจปล่อยสินเชื่อให้กับลูกค้า

บรรณานุกรม

- กิติพัฒน์ นนทปัทมดูล. (2550). การวิจัยเชิงคุณภาพ ในสวัสดิการสังคม : แนวคิดและวิธีวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณะกรรมการการศึกษา. (2543). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศไทย (ศปร.). กรุงเทพฯ: ศึกษาภัณฑ์
- ชัยชาญ วิบูลศิลป์. (2541). เจาะวิกฤตสถาบันการเงินไทย. กรุงเทพฯ: เอร่าวันการพิมพ์.
- พงศอดุล กฤษณะราช. (2549). คู่มือการเงินการธนาคารสำหรับนักการธนาคารไทย. สมาคมธนาคารแห่งประเทศไทย. (2551). พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน. สืบค้นจาก <http://www.bot.or.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). วิชากรรมเศรษฐกิจ 2540 : บทเรียนจาก ศปร.1. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).

สมศักดิ์ ศักดิ์ชลาธร. (2539). การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินกับสถาบันคุ้มครองผู้ฝากเงินแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A. & Vishny, R. W. (2000). Investor Protection and Corporate Governance. **Journal of Financial Economics**. 58, 3-27.

Gompers, P.A., Ishii, J.L. and Metrick, A. (2003). "Corporate Governance and Equity Prices." **Quarterly Journal of Economics**. 118(1), 107-155.